

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nařízení o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů (EMIR) - nový režim pro obchodování s deriváty

V polovině loňského roku bylo schváleno nařízení EMIR[1] ("EMIR"), které představuje jeden z úhelných kamenů reakce EU na finanční krizi. Jedná se o rámcové nařízení, které bylo doplněno řadou prováděcích opatření vydaných Komisí na konci roku 2012 a v únoru 2013. Vzhledem k rozsahu působnosti a zavedeným požadavkům budou praktické dopady EMIR na trh s deriváty zcela zásadní a nová regulace dopadne jak na finanční instituce, tak i na osoby, které obchodují s deriváty mimo regulovaný trh jen zcela příležitostně.

Na koho regulace dopadá

EMIR dopadá na všechny deriváty, které byly uzavřeny mimo evropský regulovaný trh nebo srovnatelný regulovaný trh ve třetí zemi, tj. na OTC trhu, bez ohledu na podkladová aktiva. Jedná se o deriváty, kde zpravidla jednou stranou je finanční instituce se sídlem v EU (*finanční protistrany*). EMIR však dopadá též na osoby, které nejsou finančními institucemi (*nefinanční protistrany*). Pokud nefinanční instituce překročí stanovený limit otevřených pozic, potom jsou jejich povinnosti analogické finančním protistranám. Režim EMIR přitom působí i mimo Evropskou unii a v řadě případů dopadá též na finanční a nefinanční protistrany se sídlem mimo Unii, pokud sjednají OTC derivát, který má významný vztah k unijnímu trhu.

EMIR zavádí novou infrastrukturu pro obchodování s deriváty. Reguluje ústřední protistrany jakožto osoby, které mají umožnit bezproblémové vypořádání standardizovaných derivátů, které jsou uzavřeny na OTC trhu. Dále zavádí registry obchodních údajů, které sbírají a zveřejňují informace o všech uzavřených derivátech v EU nebo se vztahem k unijnímu trhu.

Základní povinnosti

Vypořádání standardizovaných derivátů prostřednictvím ústředních protistran

Na základě kritérií stanovených v EMIR povede Evropský orgán pro trhy a cenné papíry (ESMA) veřejný registr standardizovaných typů derivátů, které budou povinně vypořádávány prostřednictvím ústředních protistran. Po sjednání derivátu mezi smluvními stranami dojde k nahlášení derivátu příslušné ústřední protistraně. V takovém případě bude ústřední protistrana vystupovat ve vztahu ke

straně derivátu, která je kupujícím, jako prodávající a současně ve vztahu ke straně derivátu, která je prodávajícím, bude ústřední protistrana vystupovat jako kupující.

Dodatečné požadavky na řízení rizik u nestandardizovaných OTC derivátů

Při uzavírání derivátů, které nebudou povinně vypořádány prostřednictvím ústřední protistrany, zavádí EMIR řadu dodatečných požadavků v oblasti řízení rizik jak pro finanční protistrany, tak i pro nefinanční protistrany. V případech vnitroskupinových transakcí se mohou uplatnit výjimky.

Povinné oznamování všech derivátů

Další povinností, kterou přináší EMIR je povinné oznamování všech derivátů a jejich případných změn registrům obchodních údajů. Následně budou informace o uzavřených derivátech zveřejňovány tak, aby byla zajištěna transparentnost derivátového trhu v EU. Tato povinnost se vztahuje na všechny finanční protistrany a na nefinanční protistrany, které překročí stanovený limit.

Harmonogram dalších kroků

Prováděcí předpisy nabyly účinnosti 15. března 2013. Do poloviny dubna oznámily národní orgány dohledu ESMA typy derivátů v současnosti vypořádávaných prostřednictvím stávajících ústředních protistran. Osoby, které v současnosti vykonávají činnost ústředních protistran, jsou povinny požádat o povolení dle EMIR nejpozději do poloviny srpna 2013. Poté, co vydá ESMA seznam standardizovaných derivátů a ústřední protistrany a registry obchodních údajů získají povolení, bude možno plnit požadavky EMIR v plném rozsahu. Nicméně řadu povinností jsou finanční a nefinanční protistrany povinny plnit již dnes. Dále je nezbytné nastavit příslušné vnitřní postupy a předpisy tak, aby bylo možno EMIREm požadované povinnosti adekvátně plnit.

Aplikace EMIR bude postupně nabíhat podle toho, jak budou vydávány seznamy standardizovaných derivátů a udělována povolení ústředním protistranám a registrům obchodních informací. Plný rozsah režimu EMIR se předpokládá nejpozději od září 2014.

Zdeněk Husták,
of counsel

[BBH, advokátní kancelář, v. o. s.](#)

Klimentská 1207/10
110 00 Praha 1

Tel.: +420 234 091 355
Fax: +420 234 091 366
e-mail: legal@bbh.cz

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 ze dne 4. července 2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Institut zajišťovacího příkazu v daňovém řízení: podmínky vydání a obrana v odvolacím řízení](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)